Ч. 23 (13.921). Львів, вівторок 29. січня 1935. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 504.060, 143.322. Адреса для телеграм: „Діло“ Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

За замирення Европи.

ПЕРЕД ВАЖЛИВИМИ НАРАДАМИ В ЛЬОНДОНІ.

ПАРИЖ, ПАТ. Французька преса присвячує цілі сторінки недалекій візиті прем. Фляндена і Лаваля, які виїдуть до Льондону в четвер 31. січня ц. р. З обома державними мужами виїдуть до Льондону генеральний секретар ради міністрів Ноель, генеральний секретар міністерства закордонних справ Леже і мабуть постійний делегат Франції у Лізі Націй Масілі. Програму нарад уже устійнив аж до подробиць британський уряд. У Льондоні обговорюють справи, які цікавлять не тільки обі держави. Державні мужі обговорять проектований Францією пакт розброєння, німецькі зброєння і поворот Німеччини до Ліґи Націй.

СТАБІЛІЗАЦІЯ ВАЛЮТИ І ҐАРАНТІЇ БЕЗПЕКИ ФРАНЦІЇ.

Англійська преса пише: Мін. Лаваль вернеться з Льондону вже в суботу 2. лютого ц. р. Прем. Флянден залишиться в Англії до вівтірка, 5. лютого ц. р. і три дні проживатиме в одного зі своїх англійських приятелів, кількадесять кільометрів від Льондону. Там прем. Флянден радитиме з канцлером скарбу Чемберленом, міністром торговлі Рансіманом і визначними фінансістами у справах фінансових і торговельних, в першу чергу стабілізації валют. Між фінансовими колами у Льондоні кружляють поголоски, що керманичі британської монетарної політики не дадуть ніяких запевнень про стабілізацію фунта стерлінґів. Для англійських фінансових кол ця справа покищо не актуальна, бо тісно вяжеться зі стабілізацією доляра. Зате в Льондоні радше розмовлятимуть про девалюацію франка ніж про стабілізацію фунта стерлінґів.

Політичні кола переконані, що британський уряд згодиться на домагання Франції і дасть ґарантії у справі безпеки Франції. Після висилки військ до Сарщини й успішного посередництва між Францією та Італією В. Британія годиться на нові ґарантії для Франції в заміну за згоду Франції леґалізувати дотеперішні зброєння Німеччини. Тому недалекі наради французьких і англійських державних мужів створять нову політичну нараду, може навіть вернуться до призабутих політичних концесій з пактом чотирьох. Тому кола Малої Антанти затривожені можливою зміною політичного положення в Европі. Большевики побоюються, що мін. Лаваль вдоволиться ґарантіями В. Британії та Італії і зовсім злекковажить сумнівні користи союзу з СССР.

Турецький міністр про політичне положення.

Турецький міністр закордонних справ Тевфік Арас, вертаючи з Женеви, вступив до Білгороду, де відбув низку політичних нарад з прем. Єфтичем, реґентом князем Павлом і послами держав Малої Антанти при участи прем. Єфтича і французького посла Наджіяра. Мін. Тевфік Арас намагався ще підчас свого побуту в Парижі намовити мін. Лаваля, щоби ще перед своїм виїздом до Льондону підписав східний пакт з СССР хочби навіть без участи Польщі і Німеччини. Турецький міністр підчас своїх нарад у Білгороді переконував, що теперішнє міжнародне політичне положення витворене становищем Німеччини, вимагає тісної співпраці держав Малої Антанти з балканськими державами і СССР в усіх справах східної і середущої Европи. Прем. Єфтич піддержав таке становище турецького міністра і згадав послам Малої Антанти, що Юґославія визнає незабаром СССР і влекшить большевицькому урядові співпрацю з державами Малої Антанти і балканськими державами.

Здогадуються, що по зміні болгарського уряду Болгарія приступить до балканського пакту. Рішення в цій справі залежить від короля Бориса. Крім того мін. Тевфік Арас відбув на цю тему, в неділю, нараду з болгарським міністром закордонних справ Батоловом.

Загострення курсу у СССР.

Винищування політичних засланців

У Москві оголосили декрет за підписами Калініна та Енукідзе, який ще більше погіршує долю політичних засланців. Декрет дуже короткий і обіймає таку постанову: „Політичні засланці (кулаки), які відбули свою кару, не відзискують громадянських прав і не мають права покидати місце заслання“. Декрет касує загідний карний закон з 27. травня м. р. Тому речинець заслання декрет продовжує на необмежений час. Тому, що на Сибірі і на Соловках перебуває найбільше засланців селян т. зв. „кулаків“, декрет загострює боротьбу зі селянами.

Японсько=китайські переговори.

ТОКІО, 28. 1. ПАТ. Преса оголосила комунікат головної кватири армії у Кван-Тунґ про відступ китайських військ ген. Сунґа, ґубернатора Чагару, провінції Джеголь. Одночасно китайські джерела подають, що в суботу стрінулися полк. Такагамі, військовий аташе японського посольства з представником ген. Сунґа. На конференції рішили, що представники обох армій незабаром стрінуться і обговорять заходи, щоби в майбутньому не дійшло до подібних збройних конфліктів.

Жалоба в Китаю.

ШАНГАЙ, 28. 1. ПАТ. В треті роковини обстрілу японцями китайської дільниці в Шанґаю на знак жалоби вивісили прапори до половини машту. Крім того партія Куомінтанґ уладила низку віч, накликуючи нарід до національної єдности.

215 катальонців перед судом.

БАРСЕЛЬОНА, 28. 1. ПАТ. Воєнний суд по 22-годинній нараді оголосив присуд у справі 215 селян і членів катальонської молоді. Підсудних арештували в дні 6. жовтня м. р. за намаганий похід на Барсельону. Суд засудив 176 підсудних на кари від 6 місяців до 3 років вязниці, інших увільнив.

КОМУНІСТИЧНІ ЛЕТЮЧКИ У БОЖНИЦІ.

КЕНІҐСБЕРҐ, 28. 1. ПАТ. У божниці в Ґетингі литовська поліція викрила склад комуністичних летючок і червоних прапорів, які сховав там сві рабіна, завзятий комуніст.

Зїзд совітів на Україні.

Львів, 28. січня 1935.

У часі між 15. і 18. грудня ц. р. відбувся в Києві тринацятий з черги т. зв. всеукраїнський зїзд рад. Ще ніколи большевики не привязували до ніякого зїзду совітів на Україні такої великої політичної ваги, як саме цього року. Ще ніколи не було й того, щоби орган центрального совітського уряду в Москві „Ізвєстія“ присвятив тому зїздові стільки уваги й місця, що цього року. „Ізвєстія“ принесли напередодні зїзду навіть окремі статті, видруковані українською мовою і присвячені очевидно київському зїздові. Це „українське“, як його хтось назвав, число „Ізвєстій“ літаками доставили з Москви на зїзд. Словом, сама Москва зробила все можливе, щоби цьогорічному зїздові совітів на Україні надати якнайбільше ваги та підкреслити таким чином значіння України для Совітського Союзу з одної і заманіфестувати найтіснішу її звязь із московським комуністичним центром з другої сторони.

На таке надмірне заінтересування і піклування Москви Україною зложились ріжні причини. Передовсім Москва хоче ввести в усіх враження, що завдяки постишівщині на Україні прийшло до сякого-такого успокоєння, особливо після останніх масових розстрілів у Києві. Про те говорили недвозначно на XIII. зїзді совітів у Києві і Косіор, перший секретар КП(б)У. і П. Любченко, голова Раднаркому УССР.

„Здемаскування і знищення ворогів є головною умовиною наших дальших успіхів у всіх ділянках соціялістичного будівництва. Наші успіхи у 1933 і 1934 рр. — говорив дослівно Косіор — є в значній мірі наслідком знищення націоналістичних українських гнізд. Вилім у рр. 1931 і 1932 був головно завдяки недорозвиненню належної боротьби з українськими націоналістами. Товариші, ми повинні про те добре памятати. Ми ще не все зробили, щоби остаточно знищити рештки ворожих нам контрреволюційних елементів. ...Особливо треба нищити прихованих ворогів, які творять для нас головну небезпеку. Треба вигнати тих ворогів із усіх щілин і закутин, у яких вони поховалися. А такі закутини ще є. Не треба забувати, що активність клясового ворога буде скріплятись і не може не скріплятись“...

Отже клясові вороги большевизму на Україні нібито й знищені, але не зовсім і саме тому вся большевицька політика на Україні буде далі йти в напрямі винищування українського елєменту. Таким чином „не успокоєння“ України було причиною того, що Москва так сильно заінтересувалась київським зїздом совітів. Причиною і то найправдивішою причиною таких реверансів Москви до цьогорічного київського зїзду совітів є занепокоєння подією України і

страх на саму згадку про те, що вона моглаб відорватись від Совітського Союзу.

Протести всіх живих і зорганізованих національних українських сил поза межами Совітської України проти большевицького терору, консолідація всіх тих сил, підготовча праця до всеукраїнського національного конгресу і поважна акція на міжнародньому терені проти виголоджування України — ось правдиві причини того, що Москва саме цього року так дуже сильно запіклувалася Україною та проявила це так яскраво з нагоди київського зїзду совітів. На злодієві все шапка горить. І тому всі згадані факти вплинули на комуністів дуже прикро та вдарили по їхній політиці на Україні якнайболючіше. Про те була теж мова на київському зїзді. Голова Ради народніх комісарів УСРР Панас Любченко, обговорюючи український політичний протибольшевицький рух поза межами УССР, позволив собі навіть на дітвацькі погрози на адресу діячів цього руху.

„Петлюрівські недобитки — казав він — і німецькі фашисти прагнуть вернутись до часів 1918 р. на Совітській Україні. Всім тим аматорам інтервенцій, диверзантам і шпіонам ми радили би поперше ще раз перечитати присуд і список, оголошений найвищою колегією военного суду СССР, з яких між іншим довідаються, як працює комісаріят внутрішніх справ на Сов. Україні, а подруге — затямити собі, що перенесення столиці Сов. України з Харкова до Києва могло статися тому, що Совітський Союз і Сов. Україна виросли економічно і мають величаву червону армію робітників і селян, яка не віддасть нікому ні одного метра совітської землі"...

Не можна сказати, щоби такий вислів П. Любченка дуже добре свідчив про нього як політика. Але цей вислів як і те, що казав Косіор, свідчить між іншим дуже добре про те, що внутрішне положення на Україні під політичним оглядом далеко гірше ніж було до часів постишівщини, тобто до часів, коли почали безпощадно нищити всіх українців за „націоналістичну контрреволюцію". Тому вповні зрозумілі і занепокоєння Москви долею „славетної України", того жемчуга в оправі комуністичної звізди й окрема увага центрального московського союзного уряду цьогорічному зїздові совітів у Києві. Ясно, що ніякі московські залицяння до теперішніх всемогучих на Україні малоросів, а так само ніякий, навіть втрое більший від постишівського режім терору на Україні не зломить природного зовсім національного українського прямування до визволення спід московського чобота. Не зломили українського національного духа століття царської неволі, не зломлять його і десятиліття червоного большевицького насильства. І це мусять собі добре вбити в голови і пани Любченки та Косіори, що мають сміливість грозити кулями всьому українству.

СІЛЬ, СІРНИКИ, ТЮТЮН І СПІРТ.

ПРОМОВА ПОС. З. ПЕЛЕНСЬКОГО, ВИГОЛОШЕНА 26. СІЧНЯ 1935 Р. В БУДЖЕТОВІЙ КОМІСІЇ ПРИ ДЕБАТІ НАД ДЕРЖАВНИМИ МОНОПОЛЯМИ.

Прелімінар буджету передбачує, що з державного монополю, а саме соли, тютюну, сірників, спірту та державної льотерії, має вплинути до державної каси 630 міліонів зол. Вже референт зазначив, що ця сума впаде на плечі широких мас населення і що в часі кризи цей тягар приходиться тяжко головно хліборобському населенню переносити. Доказом зубожіння населення є щорічний спадок доходів монополю, хоча серед них є такі артикули конечної потреби, як сіль та сірники. Ціни на монополеві товари такі високі, що не стоять у ніякому відношенню до доходів населення.

ЛЮДИ ЇДЯТЬ СІЛЬ, ПРИЗНАЧЕНУ ДЛЯ ХУДОБИ.

Ціна на сіль, цей необхідний товар і для найбіднішої людини, є безумовно зависока, і коли уряд перевів осінню мин. року обнижку цін 4 сот. на 1 кл. сірої соли, то цим ніяк не запобіг зменшенню консумції соли. Ця обнижка не відповідає теперішньому тяжкому положенню села. Селянин не може дозволити собі і на ту сіру сіль, котра дуже часто є одинокою „омастою" його щоденної страви. Статистика виказує величезний спадок у східних і полудневих воєвідствах споживття білої і сірої соли та виказує зріст збуту на сіль, призначену для худоби. Що це значить? Ніщо інше, як те, що українське населення змушене вживати для себе соли, призначеної для худоби. Очевидно, що селянин, не маючи за що купити для себе соли, не купує її для худоби! Чомуж уряд не обнижить ціну білої соли, чому допускає, щоби бідніше населення користувалось сірою сіллю чи худобячою? Таж в останніх часах обнижено кошта продукції соли, обнижено платні робітників. Споживач ніяк цього не відчув. Уважаю за конечне обнижити ціну соли та приділити безплатно сіль для найбіднішого сільського населення.

Щороку на цій комісії чуємо голоси, чи не треба би зліквідувати східно-галицькі саліни, бо ніби продукція тих салін замала. Мала вона тому, бо не дістають ті саліни достаточного приділу. Найбільшу частину приділів дістають саліни, положені в західних воєвідствах. З усіх сторін лунають голоси, щоб тих салін не лише не зліквідовано, але противно, розбудовувано. Щодо поголосок на тему надмірних емеритур для бувших робітників тих салін, вдів та сиріт, то фактом є, що є вдови, які дістають емеритури по 6 зол. місячно, а найвища емеритура для мущин 40 зол. місячно. Лише одна одинока емеритура виносить 120 зол. місячно. Щож мають робити ті бідні люди, що свій вік перепрацювали у салінах, невжеж можна би їм і тих дрібних грошей відмовити на старість? Як трактується східно-галицькі саліни і їх робітників, про це свідчить факт, що коли мин. осени обнижувано робітникам платні, то в західних салінах обнижено на 13 прц., а в східних на 18 прц.

Українське населення має купувати сіль, може навіть торгувати в дрібній торговлі, однак не має права мати гуртівень соли. Українська кооперація, що обєднує сотні тисяч членів, мала 14 гуртівень соли. Тепер відібрано українській кооперації 12 гуртівень, **залишено лише дві**. Гуртівні соли на нашій території дістали установи, які не мають нічого спільного з торгівлею чи організацією споживачів. Ці організації в більшій частині навіть не ведуть у своїй управі тих гуртівень, але їх віднаймають. Міністерство скарбу дає цим доказ, що воно не руководиться річевими мотивами, лише політично-національними.

ОДИН СІРНИК НА 4 РАЗИ!

Вже референт у своєму слові вказав на непомірно високі ціни на такий конечний артикул для цілого онаселення, як сірники. Я від себе додам, що на українському селі сірник це — дорогоцінність. Дійшло до того, що є спеціялісти, які вміють один сірник ділити на 4 частини. Вертаємось до давніх часів, що на селі ходять з хати до хати позичати вогню. Осінню і зимою українське село темне, лиш ледве блимає світло, бо не стати селянина на нафту і сірник.

Під напором прилюдної опінії монополь сірниками запровадив для східних воєвідств „кресові" сірники по 5 сот за коробку. Має це бути дарунок для найбіднішого населення. Однак в дійсности це ще більший визиск населення, бо ці коробки сірників мають багато менше ніж половину нормальних сірничків, а в додатку найгіршої якости. В той спосіб ніяк не заряджено спадкові збуту сірничків. Чомуж дальше така висока ціна? Таж подешевіли всі сирівці, потрібні до виробу сірників, подешевіла й роботизна. Знаємо, що за винаєм монополю „славна" фірма Кройґера позичила польській державі 35 міліонів долярів. Ці доляри здевалювались. Держава платить половину капіталу і відсотків, отже вже це одно дає підставу до обнижки цін на сірники. Надмірний податок на запальнички довів до того, що в цьому році **лише 116 осіб** остемплювало запальнички, себто заплатило по 10 зол. податку. В ужиттю є, як обчислюють, майже 2 міліони нестемпльованих запальничок. Це яскравий доказ, до чого доводить надмірний фіскалізм.

Зі сірничками та сама історія, що зі сіллю. Українська кооперація всупереч настирливим заходам не може ніяк добитись того, щоби стати безпосереднім відборцем сірників від монополю. Вона не може стати гуртівником, а мусить оплачуватись дорого за посередництво. І знову виринає питання, чому український споживач не має права користуватись власною гуртівнею сірників?!

МІСТЕРІЇ З УПРАВОЮ ТЮТЮНУ.

Нас, як представників українського хліборобського населення, цікавить в першу чергу управа тютюну в полудневих воєвідствах, де тютюн прегарно вдається. Державний монополь рік-річно закуповує за сотні міліонів зол. тютюн за границею, а в краю закуповує лише на 7 міліонів зол. Поширення управи тютюну дало би нашому населенню поважний дохід. Домагаємось поширення плянтацій тютюну. Рівночасно заявляємо застереження проти невмілого інструування нашого населення щодо способу ведення плянтацій. Як примір подам факт, що тютюнева дирекція в Заболотові наказала цього року селянам плянтаторам закупити штучні погної по 22 зол. 50 сот. з тим, що ця сума буде відтягнена при виплаті за тютюн. Інструктор заболотівської дирекції наказав селянам, щоби не підливали тютюну. Хто його послухав, не мав ніякого збору, хто не послухав — мав збір. Вислід такий, що заболотівська дирекція скаржить тих селян, котрі взяли штучні погної і слухали інструктора, щоби негайно звернули гроші за штучні погної. Переді мною виказ тих плянтаторів в Обертині і Стрільчі городенського повіту.

Памятаємо ще недавні часи, як українська кооператива не могла ніяк дістати концесії на продаж тютюну. Тепер є вільна торговля і показується, що українські кооперативи ведуть добре цю торговлю. З гуртівною торгівлею знову та сама історія, як вище. У дрібній продажі вільно українцям торгувати тютюном, гуртівні не може українська кооперація ніяк добитись.

ПРОКЛІН ДЕНАТУРАТУ ТА „ПРОТИДЕРЖАВНА АКЦІЯ „ВІДРОДЖЕННЯ".

Справа спіртового монополю це не лише питання торговлі і цін його, але також глибоке питання суспільного характеру, народнього здоровля. Референт вказав на диспропорцію цін на спірт і хліборобські продукти. Консумція спірту спадає з року на рік. І це треба би привітати, колиб не друге страшне явище. Наслідком високих цін повстають тайні горальні самогону. Референт стверджує, що в цьому році було таких горалень у східніх воєвідствах 3.000, де виробляється самогон, що руйнує здоровля населення. В прелімінарі бюджету читаємо, що передбачується дохід на 22 міліони зол. зі спірту неконсумційного, себто призначеного для промислу і погонової машини. В тих 22 міліонах є за 12 міліонів зол. **спірту денатурованого**. Цей дешевий **денатурований спірт** пе наше населення і пе його на нещастя масово. Маємо вже й смертні випадки.

Невже зворот до добробуту.

Ричард Вітні, президент біржі цінних паперів у Ню Йорку, заявив у розмові з журналістами, що світ находиться вже на дорозі до фінансової відбудови. Він прийшов до цього висновку на підставі резерв грошей по банках а також на підставі готовости приватних людей вкладати свої капітали в підприємства: Банки перетягаються в закупнах коротко-речинцевих цінних паперів, а це діється лише тоді, коли на ринку є повно гроша до інвестиції. Одначе — остерігає Вітні — хочь світ є на дорозі до фінансової відбудови, то треба бути приготованим також і на деякі невдачі, щоби знову не розчаровуватися.

—o—

Торгівля денатурованим спіртом вільна, можна його дістати в кожній місцевості і то навіть такій, в якій нема ні одної спіртової машинки. Отже, що це значить? Населення пе денатурку!

Всі памятаємо широку дискусію в Соймі над т. зв. алькоголевим законом. Скільки тоді говорено про антиалькогольну акцію. В західних і центральних воєвідствах іде систематична антиалькогольна акція, яку піддержують в поважній мірі урядові чинники. Зате не вільно вести антиалькоголевої акції на українських територіях.

Українське протиалькогольне Товариство **„Відродження“** працює вже більше 25-ти літ у Львові. Обєднує в собі 6 тисяч членів, має 26 філій та 127 кружків. Видає журнал і щорічно цілий ряд книжечок річно у 100 тисячах примірників. Уряджує курси, виклади, та має постійну рухому виставу, яка переходить з міста до міста. Цю велику акцію веде Товариство виключно власними силами. Хоча вносить щорічно прохання до уряду, не дістає на свою акцію ніякої субвенції. Знаємо з бюджетового прелімінара, що на цю ціль призначені дуже поважні суми і користуються ними виключно польські протиалькогольні товариства. Українське товариство „Відродження“ дістало в мин. році з нагоди свого 25-літнього істнування признання з цілого світу, а між ними і від Міжнародного протиалькогольного Союзу в Женеві за свою велику діяльність. Не признає цієї діяльности лише уряд і не вважає за відповідне дати піддержку цій акції, а доходить до того, що воєвідські уряди не дають навіть дозволу цьому Товариству на публичні збірки.

Та вже найважчі перепони стрічає товариство на Волині. Там розвязано **5 філій Товариства і всі кружки**, подаючи як мотив: з огляду **„на публичну небезпеку“**. Не помогли рекурси до воєвідства і міністерства. На Волині українська протиалькогольна акція цілковито заборонена, хоча статут товариства затверджений на цілу польську державу. На Волині від членів товариства „Відродження“ відбирають виданя і відзнаки товариства. Книжку „Відродження“ трактують там нарівні з нелегальщиною!!

У мене в руках посвідка постерункового Миколайчука, що в селі Пилипи, коломийського повіту, сконфіскував в кооперативі протиалькогольну афішу товариства „Відродження“, як небезпечну для держави. Це не жарт, а тверда дійсність.

Мої панове, будьмо щирі і отверті. Українську протиалькогольну акцію уважається за протидержавну. Ми мали подібний випадок у нашій історії. Ще перед скасуванням панщини у р. 1848 кардинал Михайло Левицький завізвав українське духовенство творити при церквах братства тверезости. Вже по році польські шляхтичі, власники земель і горалень, явились в австрійського губернатора і зажадали, щоб він заборонив вести протиалькогольну акцію українському духовенству, бо це акція **„антидержавна“**. Губернатор дійсно заборонив вести протиалькогольну акцію, під покривкою, щоб „не силувати“ людей до тверезости. Рівнож в 1874 р. кард. Й. Сембратович розвів був поважну протиалькогольну акцію і тоді польські шляхтичі, як добрі австрійські патріоти, представили його діяльність перед намісником як „антидержавну“. Отже, мої панове, це для нас не новина, що українська протиалькогольна акція є „антидержавна“. Стверджую, що діяльність українського товариства „Відродження“ є **оперта виключно на основах гігієни і ощадности**, у журбі за майбутнє нашого народу. І тому рішуче протестуємо проти того, щоб українському населенню не вільно було вести такої акції, яку так успішно веде польське громадянство на західних територіях

Що мав би ухвалити Епархіяльний Зїзд Волині.

Від довгого часу, особливож ясно на луцькому Зїзді українське громадянство Волині поставило перед собою два завдання — націоналізацію своєї Церкви та надання їй соборного устрою. Епархіяльний Зїзд, що збирається на наради 29. січня, безсумнівно повинен заманіфестувати вірність цим двом постулятам українського громадянства.

Щодо соборности, то цю засаду повинен би відбивати сам склад Епарх. Зїзду. На жаль, не з вини епархіяльної влади склад Епарх. Зїзду не є вповні задоволяючий: виборного представництва світських на ньому нема. Через те зїзд повинен ухвалити постанову, кореґуючи нинішню помилку, що на майбутнє епархіяльні зїзди повинні мати виборче представництво від світських.

Таксамо постанови зїзду та його програма з тим більшою ясністю повинні задокументувати розуміння вимог українського громадянства.

З приємністю можна відмітити, що програма волинського Епарх. Зїзду є цілковито задоволяюча. А вже радісно-нечуваною від довгих літ його новинкою є справа буджету епархії — річ неможлива в ієрархіях митрополита Дениса, що впровадив безбуджетову та безконтрольну господарку церковним майном.

Крім буджету епархії в програмі зїзду є такі важні справи, як місіонарська діяльність духовенства та справа навчання релігії в школах.

Щодо першої справи, то у своїх постановах зїзд повинен станути не на вузько-конфесійному становищі, а на правдиво християнській платформі, питомій для української релігійної свідомости. Змагаючи до осягнення релігійної єдности в українськім народі, зїзд все повинен мати на увазі, що злочином було би впроваджувати релігійну ворожнечу та боротьбу серед українського народу. Зразком для зїзду під цим оглядом може бути поведінка митрополита української греко-католицької Церкви А. Шептицького, який не побоявся у відомій справі ревіндикації православних святинь виступити проти польського єпископату, власне маючи на увазі оборону „віри батьків“.

Щодо навчання релігії в школах, то ця справа ясно вирішена в обовязуючім законодавстві. Польські закони стоять на засаді, що релігія повинна викладатись у матірній мові. Обіжники міністерства віроісповідань так само ясно опреділюють, що рішає про те, яка мова є матірньою, себто воля самих батьків. У теорії все в найбільшім порядку. Лише практика, особливо на Холмщині і Поліссі, а частинно й на Волині, далеко відбігає від теорії. Можна порадити, щоб запобігти злому, ухваливши постанову на зїзді про переведення заздалегідь перед початком нового шкільного року широкої анкети серед батьків дітей про те, в якій мові вони бажають для своїх дітей науки закону Божого. Без переведення такої анкети все можна буде твердити, — як це робить адміністрація на Поліссі й Холмщині, що само населення бажає собі науки релігії в державній мові.

Очевидно, раз на завжди повинно скінчитись викладання релігії в російській мові. Бо російська мова — це повинен затямити зїзд — ніколи не була мовою автохтонного, корінного населення Волині. Російська мова — це мова бувшої державности і той хто вперто хотів би далі вчити дітей у тій мові бувшої державности, промощує дорогу для впровадження в науку релігії мови теперішньої державности.

З тієїж самої причини зїзд повинен рішуче застерегтися проти того, щоб митрополія друкувала свої видання, як книжки так і періодичні органи — в російській мові. Раз на завжди треба скінчити з російським чорносотенним політиканством у Церкві. У Православній Церків в Польщі мають право громадянства лише дві мови — українська та білоруська, кожна на своїй віковічній території, і тільки ті мови можуть бути внутрішньо-урядовими у Церкві. Не може бути мови про офіційну, домінуючу чи рівноправну ролю в житті Церкви мови дрібних груп. А такою саме є російська; такою є чеська, польська, болгарська і т. д., бо росіян у Церкві є дрібка, менше навіть, як православних поляків.

У звязку з тим зїзд повинен би ухвалити постанову про створення власного орґану на Волині в українській мові, бо чейже ясно що митрополія не заперестане своєї обрусітельної роботи. Не можна вдруге родитися людині. Російські видання нехай лишаються на складах митрополії, як лектура для консисторських щурів.

Далі, щоб скінчити з російським політиканством у Церкві, яке віками тривало і глибоко ввійшло в життя Прав. Церкви, треба негайно скасувати московську вимову церковно-славянської богослужебної мови. Ще до 1875. р. на Холмщині зберіглась наша традиційна українська вимова церковно-славянського тексту. Цю українську вимову непорушно зберігла греко-католицька Церква в Галичині. Цю нашу рідну вимову зберегли нам памятки нашого старого письменства. Чомуж ми маємо далі зберігати у своїй Церкві ту московську вимову церковно-славянської мови, яку насильно й виключно в політичних цілях запровадили у нас москалі-опікуни?!

Треба ще пригадати, що навіть Митрополитальна Рада з іменованих членів напередодні луцького церковного зїзду ухвалила була постанову про введення української вимови богослужбового тексту. Нарешті, коли то розпічнеться навязування до наших історичних церковних традицій чого бажає собі декрет президента з 1930. р. про скликання Собору?

У звязку з українською вимовою церковно-славянського тексту стоїть справа про те, яка взагалі мова, жива — українська, чи стара — церковно-славянська, має бути мовою богослужбовою. Це питння вже рішено попередніми постановами Синоду, яких очевидно не може перекреслити пізніша самоволя митрополитальних кол; рішене воно і наукою самого православія. А в практиці це питання вирішується волею самого населення. Не можна штучно і насильно вводити українську мову в богослуження, але злочином ще більшим є штучно та насильно задержувати церковно-славянську мову там, де цього населення собі не бажає, як постійно це робив митрополит Денис. Хай молиться кожний так, як хоче. А головно треба памятати, що через питання богослужбової мови не може повстати ненависть та ворожнеча між православними українцями. Ті підсумки повинні найти собі вислів у постановах зїзду.

Останньою постановою зїзду була би реституція давньої, мудрої, але не зреалізованої постанови про необхідність створювати при церквах власні бібліотеки з релігійно-моральних та науково-мистецьких світських книжок. Ця постанова така ясна, що її не треба мотивувати. Можна хіба відмітити, що така постанова відповідала би духові часу та замірам уряду, що власне законом хоче створити при волостях та громадах бібліотеки для селян. Нічого і згадувати про те, що Католицька Церква давно і з успіхом це переводить.

Православний волиняк.

Ґен. Веґан і похід на Україну.

МОСКВА, 28. 1. ПАТ. Большевицька „Правда“ пише, що ґен. Веґана приневолили уступити зі становища шефа ґенерального штабу Франції. „Правда“ закидає ґен. Веґанові, що мав тісні звязки з французькими фашистівськими орґанізаціями. Ґен. Веґан вороже ставився до СССР. Далі закидає йому, що зорґанізував похід Польщі на Україну в 1920. р. Додає, що остання заява ґен. Веґана в часописі „Журналь“ зовсім покривається з програмою французьких фашистів. Відношення нового начальника ґенерального штабу до СССР — пише „Правда“ — покищо невідоме.

З польської преси.

ДАЛЬШІ ВИПРАВДАННЯ ПЕРЕД СТ. ҐРАБСЬКИМ.

Посол Клюбу Народового Ст. Римар найшовся теж у довгій черзі тих ендецьких діячів, які вважали своїм обовязком виправдуватися перед Ст. Ґрабським, що закинув і старим своїм колишнім співробітникам і їх молодим наслідникам зряду польських національних (читай: україножерних) інтересів. Зокрема пос. Римар приймає під своєю адресою та ще й адресою посла Верчака закид щодо замалої активности на терені сойму при вирішуванні ост. самоуправного закону, в якому нібн то наражено польські інтереси з „упривілеєнними" українців.

Отож пос. Римар вияснює, що спершу ендеки „співпрацювали" в соймі зі санацією, зголошуючи ділові поправки, однак після того як поверх 500 ендецьких ощадностевих поправок до бюджету на р. 1931-32. санаційна більшість відкинула, ендецький клюб рішив „не причіплювати ніяких латок ані причіпок до творів уряду і ББ". „У своїх промовах виказуємо їх промахи і хиби, устійнюємо відповідальність за них і голосуємо проти цілих законів. Внески зголошуємо тільки в одній ділянці: контролі". Але показується, що спеціяльно делеґати Клюбу Народового в Адміністраційній Комісії дістали дозвіл зголошувати поправки. Всі ті поправки комісія відкинула. А проте санаційно-ендецька співпраця над самоуправним законом виявилася деінде: Отже пос. Римар стверджує не лише те, що він разом з послом Верчаком виголосив при нагоді дебат над самоуправним законом поверх 100 промов. Багато цікавіше те, що він пригадує характеристичну заяву начальника виділу д-ра Подвінського, що уряд прийняв 34 внески Клюбу Народового: „Адже я внесків не зголошував" — відповів посол Римар. „Так, але ваші арґументи переконали нас і ми самі сформулували внески по думці ваших виводів". Пан Римар справді має чим похвалитися перед п. Ґрабським. До тої самої катеґорії перемоги ендеків у справі самоуправного закону належить згадка про посла ББ В. Давдушицького, що той зголосив внесок, згідний з колишнім ендецьким внеском щодо двомандатових округ до парляменту віденського. Також „поодинокі посли ББ перередаґували приписи про вересневе голосування до громад і повітових рад"...

Ми ніколи не мали найменших сумнівів щодо заслуг ендеції у царині духа і навіть стилю законів, які торкаються українців. І справді Ст. Ґрабський чіпляється своїх співпартійців несправедливо замісць хвалити їх, як то вони чудово працювали безпосередньо і посередньо, при помочі послів з ББ.

✝

Володимир Лев

ем. надконтрольор почтовий помер принявши Найсвятіші Тайни у Львові, 27-го січня.

Похорони відбудуться 29. січня з домівки при ул. Шашкевича 3. в год. 2. пополудни на личаківський цвинтар.

911

Чинник національного виховання.

„РІДНА ШКОЛА" ЯК ВИЯВ НАРОДНЬОЇ ЕНЕРҐІЇ.

Яку велику ролю сповняє Рідна Школа для українського народу, це бачать, знають та оцінюють навіть ті, що ставлять до неї щораз вищі вимоги. Всеж ті вимоги не такі великі, як їх Рідна Школа сама собі ставить. Та, ба, кажуть, вище себе не підскочиш.

Беручи за основу зовсім реальні цифри звідомлення Рідної Школи за 1934 р. мусимо з милим здивуванням завважити прегарний біляне праці тієї установи: 404 виховні заведення у 1934 р. і 17 ріжноманітних курсів усяких практичних занять. Мати під своїм безпосереднім виховним впливом 25.248 душ молоді, це не тільки великий абсолютний осяг, але й незвичайний добуток з огляду на майбутнє народу. Не дасться заперечити, що як молодь виховувана в заведеннях Р. Ш., так само рідношкільна організація, що начислює сьогодні 1.874 Кружків (з 73.191 звичайними членами й 89 членами-добродіями), має також неабиякий моральний вплив на молодь і на старших.

Очевидно, що не без впливу на освідомлення, на твердість духа, на охоту до вияву — мали ті незвичайно численні ріжнородні уладження Кружків Р. Ш. (театральні вистави, концерти, реферати, товариські сходини), яких було 5.190 в 1934 р. попри 14.424 всякого роду нарад і сходин у томуж році. Розуміється, що й 48.475 книжок, прочитаних молодими читачами і тих 40.772, що їх прочитала рідношкільна молодь залишають у них теж глибокий слід загальної й національної культури.

Не можна поминути й тієї обставини, що до шкіл Р. Ш. ходить у 84 проц. дітвора селян і робітників. У нас принявся дивний звичай, що батьки, які могли би краще платити за науку у приватній школі, дають часто своїх дітей до інших шкіл, а не до шкіл Р. Ш. Ба, що більше, у 23 школах треба було дітвору даром доживлювати. Майже у всіх школах треба її наділювати одінням та шкільним приладдям. Але — це не є викинений видаток на марне.

Розглядаючи цей біляне праці, здається мало хто подумає над тим, що видатки такого товариства йдуть у міліони золотих, що не самі вже істнуючі львівські школи треба біля триста тисяч золотих. Числячи вже не знати як низько працю рідношкільних службовиків, то все таки це ясне, що удержання самих учителів у числі 767 (хочби деяких з них лише на означену пору) вимагає величезних сум. Ці суми складає вже від низки літ саме українське громадянство. Чим більше грошей зложить, тим глибше й ширше розходиться вплив Рідної Школи.

Не багато найдеться таких громадян, які не відказували би на те, що на Рідну Школу треба так богато грошей давати. Але що робити, ця установа вимагає **безперервної** підтримки, щоби могла встоятися. Та зважмо ще й таку обставину.

Який важкий під господарським оглядом був 1934 р., а всеж таки завдяки великому меценатові пок. Іллі Кокорудзові здвигнено й посвячено величавий двоповерховий будинок Р. Ш у Львові. Завдяки невтомним заходом снятинських громадян, станула на румунсько-польському пограниччі прегарна бурса Р. Ш. на 40 питомців коштом 19 тисяч золотих. Викінчений теж будинок Р. Ш. в Рудні біля Львова, в Майдані Середньому біля Делятина й Грипяві Грамітному (Косівщина). Деякі сільські Кружки придбали парцелі, розпочали будови, зорґанізували домашнє навчання ба і школи Р. Ш. Похвальна річ тішитися тим відруховим виявом внутрішньої енерґії народу. Але не завадило би й про те подумати, що всі ті справи коштують великі гроші; що всі ті надбання зменшують прихід Централі, яка нераз мусить давати на ті справи ще й від себе підмоги, а яка чейже не може ліквідувати ніякої своєї ділянки. Бо, що зробить з тими дітьми, що їх батьки віддали у добрій вірі і в повній надії на виховання до шкіл, захоронок, чи бурс Рідної Школи. Їх не можна колинебудь відправити зі школи Р. Ш., бо — мовляв — нема грошей на удержання. Нарід піднявся того підприємства і його треба вести. Доки? — спитає нетерпеливий. Відповідь одна: до тієї пори, доки не буде на це державних фондів (хоч і тоді треба буде такої установи, як Рідна Школа). Безперечно, що це не станеться дуже вчасно і в цьому саме біда, що нам так важко бути в доброму послідовними, витривалими й уперто вести одне діло. Ми радше чіплялись би всього по трошки; ось так поверху пострибати, аби тільки не основно, бо одне діло навкучується нам, як дітям. Чи це в нас такий примітивізм думки, чи якесь інше внутрішне недомагання — не знати. Але вже найвища пора покінчити з таким станом. Бо на доривочности не можна нічого не то трівкого, але загалом путнього збудувати. Коли в народі находиться стільки енерґії, що він у стані створити велике діло, такий поважний чинник національного виховання, як Рідна Школа, то він мусить добути зі себе стільки сил, щоби це діло вдержати й розбудувати.

Лев Ясінчук.

Політичне вбивство в Чехословаччині.

НІМЕЦЬКИЙ КАПТУРОВИЙ ПРИСУД.

В справі вбивства німецького еміґранта Рудольфа Форміса, інж. в Чехословаччині появились сензаційні ревеляції. Слідство викрило, що Форміс мешкав спершу в Празі, де пробував заінсталювати тайну висильну радіостацію. Стрінувшись з забороною влади, перенісся до прогулькового готелю „Загоржі", 40 км. на південь від Праги, положеного серед глибокої кітлини. Тут він розташувався безпечно зі своєю радіостацією, якої німецька еміґрація вживала потайки до протигітлерівської пропаґанди в Німеччині. Її істнування зміркувала швидко німецька влада й означила її осідок на 350 км. на південь від Берліна. На домагання Німеччини чехословацька влада розвела глядання за нею на території Чехії, але безуспішно, бо Форміс, спеціяліст у радіотехніці, вмів знаменито свою стацію замаскувати. Не схоронився тільки перед німецькими шпигунами, які викрили врешті його домівку.

Дня 13. ц. м. переїхало німецько-чеську границю особове авто, з двома особами, мужчиною та жінкою. Він подав себе за Ганса Мілера а свою товаришку за Едиту Карльсбах. Обоє задержалися спершу в Празі. Крім того приїхав з Німеччини ще якийсь Шуберт. Товариство робило часті прогульки в околиці Праги, аж врешті всі троє замешкали в готелі „Загоржі". Тут познайомилися з інж. Формісом і в середу, 23. ц. м. провели з ним вечір на спільній забаві. Опісля розігралася кривава подія зі стріляниною й бомбами, що скінчилася смертю Форміса. Його знайшли з простріленою головою та грудьми. З інших ран на його тілі виходить, що перед смертю він звів завзяту боротьбу зі своїми противниками, які опісля облили його бензиною, а в додатку кинули на нього бомбу. Готелева служба, стероризована напасниками, похована лась в бачила тільки, що після цілої авантури Мілер, Шуберт й Едита Карльсбах усіли на авто і відїхали в сторону Німеччини. Дальше стверджено, що на самій границі перед рогачкою авто стануло, а його пасажири обійшли серед нічної темряви рогачку й перейшли на німецький бік пішки. Досвіта прислали знайомого митному урядові чоловіка по авто, яке чеський урядовець, не знаючи нічого про п дію в готелі, видав без перешкоди. Щоби змилити чуйність чехословацької влади, німецька трійка говорила по чеськи. Таким чином виконано на інжинірі Формісі тайний каптуровий присуд і його виконавці втікли без перешкод до Саксонії.

ПРАГА, 29. 1. ПАТ. Преса обговорює широко висліди слідства в справі вбивства інж. Форміса. Один з убивників Мілер, по своїй першій стрічі в дні 17. січня ц. р. з інж. Формісом у готелі, в якім покійний мешкав, відлетів до Берліна, звідкіля вернувся вже другого дня. Преса здогадується, що Мілер їздив по вказівки до Берліна. Німецькі еміґранти запевняють, що Мілер є членом політичної поліції у Берліні. Другий убивник Шуберт брав активну участь у Відні в 1933 р. у проводі націонал-соціялістичної партії. Поліція переслухала теж Штрасера і німецьких еміґрантів, арештуючи кількох під замітом шпигунства на користь Німеччини. Вчора розійшлися поголоски, що поліція арештувала самого Штрасера, провідника „Чорного фронту" під замітом, що він знав про істнування тайної радіостації.

Чеська преса гостро осуджує вбивство і виступає проти того, щоби в Чехословаччині німецький режім переводив порахунки з еміґрантами. Преса нападає на поліцію, яка не викрила, що два місяці працювала тайна радіостація. Щож би сталося, питає преса, на випадок війни, коли в столиці ворог міг би надавати ворогові інформації, а поліція не могла би викрити тайної радіостації

Майбутня монетарна боротьба.

Прага, січень 1935.

Недавно заявив французький премієр Флянден, що Франція не відступить від золотого стандарду, а ПАТ приніс знову вістку з Льондону, що — Франція запропонує В. Британії стабілізацію відношення фунта штерлінґа до франка на теперішньому рівні. Коли у Льондоні відкинули би цю пропозицію Франції, тоді Франція рішилаб повести гостру валютову боротьбу з В. Британією, яка заважила би на торговельних взаєминах між обома державами.

Ця вістка викликала не тільки занепокоєння у В. Британії, головно з огляду на французько-британський товаровий оборот і з огляду на пляни В. Британії у її закордонній політиці, але спричинила різні і то дуже цікаві коментарі в цілій европейській пресі.

На 1935 р. дивляться загально як на рік, в якому міжнародня фінансова політика вступає в стадію інтенсивних змагань між двома бльоками держав: між державами зі золотим стандардом і державами з перевагою штерлінґа, або валюти, що втратила на своїй вартости наслідком довготріваючої кризи.

Ці змагання тривають уже властиво від 1933 р., себто від невдалої господарської конференції в Льондоні. Панує загальна думка, що тепер вони ще загостряться і що якенебудь монетарне порозуміння між державами під теперішню пору неможливе. Фінансові вартости, репрезентовані доляром, фунтом, франком, лірою і т. д. так дуже ріжняться між собою, що — уряди двох монетарних бльоків держав не могли досі найти шляхів для нової стабілізації монетарної одиниці своїх держав у міжнародньому фінансовому господарстві. Це довело до того, що валютова анархія триває далі і монетарна система, яка має бути одним із найголовніших засобів тісних міждержавних взаємовідносин, стала навпаки найсильнішою їх перешкодою.

Дуже цікаві коментарі до цих монетарних змагань згаданих двох бльоків подає женевський кореспондент празького „Венкова" у своюму дописі „Бльок золота проти бльоку срібла".

У 1935. році шість держав золотого бльоку має повести акцію для посилення своїх фінансових позицій тим, що торговельну виміну товарів мають збільшити на 10 прц. супроти стану з минулого року. Таку постанову прийняли на конференції в Брюсель у днях від 19. до 20. жовтня 1934. р. скликаній з ініціятиви бельгійського уряду. Сталося це наслідком напору цілого ряду торговельних палат, які змагають до того, щоби Франція, Бельгія, Італія, Голяндія та Швайцарія доповнили й поширили свою монетарну орґанізацію також збільшеною охороною своїх господарських взаємовідносин. Мусимо тут додати, що до золотого бльоку належить властиво і Польща але вона на брюсельській конференції не відіграла великої ролі, як держава аґрарна проти решти індустріяльних держав.

Оборонці золотої валюти прийшли до того переконання, що не вистарчить лише сам принцип сама ідея золотого стандарту, щоби задержати ціло і трівко позицію держав, що його придержуються. Навіть найбільші запаси золота не вистарчили би, якщо господарська виміна дібр не вдержала активного торговельного білянсу, активного державного буджету та покриття тягарів державних довгів. Шість держав золотого бльоку ховає тепер у своїх касах більше ніж 40 прц. монетарного золота, а їх позиція виглядає як металева твердиня, про здобуття якої ніхто й не подумав, бо кожному видавалася вона непоборимою.

Та досвід відкрив слабі сторони золотого бльоку і вказав небезпеку для нього і то може вже в найближчому майбутньому. Треба сподіватися, що дотеперішні обмежування міжнародньої торговлі ріжними контингентами й девізовими рестрикціями можуть мати свою вартість ще тільки в найближчих місяцях, а далі наслідки такої господарської політики сильніше відібються на державах зі золотою валютою, ніж на державах з „дешевшою" валютою. Вже й нині напір на Бельгію, на Голяндію, а головно на Швайцарію є такий сильний в ділянці штерлінґа, що експорт до дешевших держав дуже обмежився. Німеччина герметично замкнулася, а Анґлія зате зискала ґрунт лекшими умовинами фунта. Те саме можна сказати про Румунію, Югославію та Чехословаччину.

Фундаментальним стовпом золотого бльоку є Франція з 80 міліярдами золотого металю — і цікаве, що і між французами є чимало визначних економістів, які дораджують нову девалюацію щоби таким чином зрівняти рівень домашніх цін з чужими. Таке саме є з Бельґією. Ходять навіть чутки, що Бельґія може легко одного прегарного дня захитатися. Найсильніше ще стоїть Швайцарія. Швайцарська валюта є крита в 95 прц. золотом — отже для неї не істнує небезпека потрясень, але також тільки під умовиною, що вдасться якнайскорше адаптувати ціле державне господарство сусідним умовинам продукції і торговлі — інакше Швайцерія не видержить конкуренції на торговельних ринках.

Плян збільшити торговельну виміну на 10 прц. між державами золотого бльоку не така то легка справа і самі навіть приклонники його не мають великих ілюзій, що в такий спосіб переможуть митні барикади, трудноші контингентів, а що найважніше чи і як обійдуть клявзулі про найбільші вигоди. Плян перебудови золотого бльоку в господарський бльок є лиш ідеєю на папері, а 1935. рік — як каже згадуваний кореспондент — переконає нас, що переведення його в життя є неможливе. І коли не вдасться довести до тісних господарських взаємовідносин між поодинокими державами золотого бльоку, то не вдасться теж дальше задержати золоті скарби в банках. Золото само в собі не є цілю, воно має бути лиш засобом у господарському житті. Це завваження женевського кореспондента приводить нас до самої суті цілої проблеми. Велика Британія, як провідна держава штерлінґового бльоку жде терпеливо, аж вичерпаються всі резерви другого бльоку і його поодинокі держави будуть примушені переговорювати. Може бути, що це потріває якийсь час — як на це вказує цілий розвиток міжнародньої валютарної проблеми — до цього прийти таки мусить. Торговля Анґлії від девалюації штерлінґа у вересні 1931. р. ожила й поширилася, а безробіття зменшилося. Ще недавно Н. Чемберлен, як анґлійський міністр фінансів заявив, що Анґлія при нинішній ситуації не думає стабілізувати анґл. фунта, бо Анґлії ведеться добре і при вільному курсі її валюти, а її господарство стоїть на таких сильних ногах, що ніяка спекуляція не може на довший час потрясти штерлінґом. На менші потрясення вистарчить т. зв. вирівняльний фонд.

З усього цього видно, що змагання між обома валютарними бльоками буде трівати й далі і буде більше завзяте, ніж було досі. У цих змаганнях йде про престіж одного капіталу супроти другого, йде про великі маєткові вартости держав і народів, що в цих змаганнях беруть участь. На чийому боці буде остаточна побіда, тяжко сказати, але є всі дані за тим, що радше на боці срібного бльоку, на чолі з Анґлією. Цілий цей бльок — хоч правда — має менше запасів золота, ніж золотий бльок, але зате має на своєму боці більше ніж 60 прц. цілої світової торговлі. Само собою розуміється, що ці змагання будуть мати великий вплив і на політичне міжнародне життя і не одні політичні потягнення в міжнародьому концерті будуть інспіровані й на далі цим найсильнішим рушієм життя усього світа — капіталом, все одно, чи він буде спиратися на валюті золотого чи срібного стандарду.

М—н.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— У Мадриді помер 75-літній визначний політик Санчез Ґуера, який кількома наворотами був міністром і премієром та ґубернатором Мадриду.

— У Ґваяківіль студенти оголосили загальний страйк, домагаючись усунення всіх професорів. Тому що їхні домагання відкинули, студенти заняли університет і арештували багатьох професорів.

— Терористична акція проти уряду на Кубі зростає. В Сантіяґо кинули 13 бомб, які ушкодили кілька церков і будинок банку. Недалеко Гавани грабіжники спинили поїзд і ограбили всіх пасажирів.

— Цензура сконфіскувала спільний маніфест ґен. Авереску та Юрія Братіяну, які накликують до боротьби з урядом Татареску.

Д-Р ЕВГЕН ОЛЕСНИЦЬКИЙ 11

СТОРІНКИ З МОГО ЖИТТЯ.

Був також у стрийськім повіті один наш власник більшої посілости, а саме Роман Тишовницький, власник Довголуки. Був це простий селянин, уроженець села Синевідсько Вижне, якого мешканці, так звані синевідскі бойки, займалися від непамятних часів торговлею овочів. Він був заможним господарем цієї громади і провідником торговельної компанії овочів; людина без освіти, але дуже спритна й метка. Завдяки цьому доробився значного маєтку і купив село Довголука. Діти посилав до шкіл і дав їм добру освіту. Одна донька вийшла заміж за директора школи в Синевідську Вижнім Григорія Іллюка, що був також тамошнім уроженцем і власником більшого господарства. Була це жінка незвичайної енергії і визначна патріотка. Вона вела довгі літа в Синевідську уряд громадського писаря і мала в громаді перший голос, за яким ішла все ціла громадська рада і начальник.

Взагалі — вся родина Тишовницьких відзначалася національною свідомістю і вміла, як і всі синевідські бойки, постояти за своїм. На тих людей можна було все напевно рахувати. Зі мною були вони завжди в дуже добрих звязках і помагали мені в моїй акції.

XXVIII. МОЇ ПЕРШІ КРОКИ В СТРИЮ.

Між своїми найшов я у Стрию і в цілій Стрийщині швидко значну прихильність і дуже симпатичні відносини. Всі горнулись до мене без ріжниці партій, отже також і москвофіли, здається, головно тому, що я був знаний як противник нової ери. Нарід почав громадно звертатись до моєї канцелярії й виявляти мені довіря.

Та рівночасно з симпатіями всіх русинів зустрів я дуже неприхильний настрій серед поляків. Я привіз з собою марку дуже завзятого русина, ворога поляків, з яких деякі уважали мене москвофілом, деякі радикалом, а всі разом прочували в мені дуже непожаданого орґанізатора, що мав збудити русинів з апатії і попсувати полякам їх спокійне панування і верховодство в повіті. Тому згори вже з недовірям і неприязним оком гляділи на мою діяльність.

До того місцеві адвокати, яких було крім мене сімох, були неспокійні за селянську клієнтелю, з якої жили і яка була вся в їх руках, а тепер дуже поспішно стала переноситись до мене. Отже з конкуренційних оглядів ширили проти мене на всі сторони упередження. Причинилося до цього немало і те, що ми обоє з жінкою, поробивши в місті візити всім русинам без винятку, поминули зовсім поляків і нікому з них візити не зложили. Хотіла цього головно моя жінка, яка була тої гадки, що борше чи пізніше політичні відносини приневолять нас зірвати з поляками, отже краще буде з ними зовсім не навязувати взаємин.

Це й сповнилося вповні. В часі виборчої акції в 1895—1897 рр. прийшло дійсно до повного розриву між поляками й русинами в Стрию, а саме поляки зірвали тоді остентаційно з тими руськими домами й родинами, з якими до того часу жили. Нас оминула та понемність.

(Далі буде.)

Святочний концерт

з приводу 17-их роковин проголошення самостійности у Великому Міському Театрі 27-го січня.

Великі роковини зединення українських земель — день 22. січня — стягнули до салі Вел. Театру широкі лави українського громадянства на заповіджену віддавна святочну академію. Бачили ми тут представників ріжних суспільних верств та політичних таборів, яких зеднала память великої події. Академію розпочав д-р Володимир Старосольський глибоко продуманою, повною барвистих образів промовою, в якій зясував в історичному розвитку хід подій від першого універсалу по сьогоднішний день. Після промови виступив чоловічий хор „Сурма" під вмілою диригентурою п. Охримовича, та відспівав повний боевого запалу „На прю" Лисенка, один з найкращих та найсильніших його творів. Третю точку програми виповнила „Геройська Симфонія" Бетговена. Признаючи всю її красу і величність, хочемо зазначити, що, на нашу думку, на таке свято відповідне булоб вивести твір українського композитора, тимбільше, що не брак у нашій музичній літературі творів на симфонічну орхестру. Вперше виконаний „94 псалом Давида" В. Барвінського у виконанні М. Голинського це композиція незвичайно сильна у виразі, а під оглядом вокальним сотворена справді по мистецьки. На жаль, композиція ця втратила зі своєї сили та величі через те, що не виконано її, як інші твори, з орхестрою, як вона була написана на голос і орхестру, але акомпаніямент виконано на дуже лихім фортепіяні. Тож і незавидна була роля А. Рудницького як акомпаніятора грати на такім інструменті, „на емеритурі". Про симпатії, якими тішиться серед нашої публики її виконавець Голинський, свідчила стихійна буря оплесків, що були нагородою за повне відчуття та таке гарне виконання тої важкої партії. У фраґменті з „Мойсея" А. Рудницького заблистів у цілій своїй величі металічним звуком голос нашого артиста. Усіх на салі зворушив повний безпосередности та живих образів вірш Крихкого „22. січня" та Олеся „Яка краса" у виконанні нашої талановитої деклеяматорки, артистки Лесі Кривицької. Своїм відтворчим мистецтвом зуміла вона викликати на салі настрій бадьорости, якого всі від тої Академії ждали та сподівалися. Марія Сокіл з питомим собі ліризмом подала нам у ніжній інтерпретації „Ноктюрн" Барвінського, як теж в арії з „Аїди" Вердія „О, рідний краю" чарувала своїми гарними пянами.

Концерт закінчила сюїта Козицького, яку ми вперше почули. Сюїта „Козак Голота" зложена з 4 частин, які ріжняться між собою характером та змістом. Музичною провідною думкою сюїти була народня пісня, знана в нас як „Почаївська Мати Божа" (є декілька мовних та музичних варіянтів тої пісні). У першій частині співна та мельодія переливається у ріжних іструментах. II. частина у поліфонічній будові неясна своєю фактурою, зате цікавіші частини III. та IV., з огляду на свою інструментацію, яка малює реалістичні моменти („Бій" IV. ч.) або ритмічні ефекти у III. частині „Сотник Пузо". Твір виконано досить непевно (була тільки одна проба), але вичувалось, що орхестра могла була дати далеко більше як те, що ми почули. — Диригував А. Рудницький.

І. Приймова.

З відчитової салі.

УКРАЇНСЬКЕ Т-ВО ПРИХИЛЬНИКІВ МИСТЕЦТВА Й АНУМ. Відчит д-ра М. Драґана *„Футуризм"*, 26. січня, у салі „Бесіди".

Футуризм як мистецький напрямок був льоґічним продовженням імпресіонізму і наслідком впливів індустріялізації міст. Коли мистці знудились змальовувати природу, звернулись до машини як до предмету нових вражінь. А проте мистці не хотіли відтворювати машину так, як вона виглядає; це робила краще фотографія. Коли нпр. треба було відтворити авто, то неважна була його зверхня форма, а важне було, як воно рухається, як зміняється місто в наших очах, коли швидко ним їдемо, як пересуваються площі, лінії та барви.

З такого погляду головна вага переходила на внутрішні вражіння. Мистець пробував передати, як вони швидко зміняються і що з них залишається у нашій памяті. Футуризм, що висунув зовсім нову теорію про те, що саме мистецтво повинно відтворювати, народився в Італії. Його теоретиком став Марінетті, а реалізаторами в мистецтво Бочіоні, Карра, Руссольо, Балля й Северіні. Із виданого ними маніфесту у 1910. р. мало що нині лишилось позитивного; залишились тільки твори і то нечисленні.

В Італії, де міста перемінені на музеї, а всі мешканці на чічеронів, такий напрямок був зрозумілий; мистцям набридли всі дотеперішні статичні зразки і всі канони естетики — вони хотіли чогось дуже динамічного і зовсім небаченого.

Коли імпресіоністи передавали тільки своє субєктивне вражіння, футуристи малювали лише те, що залишилось з обсервації, без контролі зору, якби з заплющеними очима. Цим можна пояснити, чому на футуристичній картині бачимо ріжні предмети та особисті вражіння перемішані. Якби футурист хотів нпр. намалювати картину Йордану у Львові, то серед юрби народу міг би намалювати якусь сиву бороду, то якусь хоругву, далі всякі колірові плями на спомин осіб, яких собі не пригадує і рух людей сюди й туди. Тому, що всі ріжні моменти зрослись зі собою, футурист так і передає їх на картині.

Та рівночасність акції є головною характеристичною рисою футуристичних образів. Друга риса це передача тих вражінь, які око людське не може схоплювати, а які повстають так, немов би ми могли все бачити наскрізь, крізь стіни. Третя риса динаміка, спосіб передавати предмети так, якби вони всі росли вверх, перли наперед.

Це останнє відгалуження футуризму репрезентує творчість мистця Боччіоні, який увів до мистецтва новий елемент у формі „ліній сил". У цьому напрямку пішов дальший розвій футуризму, залишаючи перші імпресіоністично-футуристичні спроби Руссольо.

В Італії футуристичний рух не завмер до нині, де він продовжає свою творчість під назвою аеромалярства (воздушного малярства). Головну ролю грає там літак, як машина будучности. Представниками цього нового футуризму є Прамполіні, Азарі, Белльонці, Доттoрі, й інші.

Прелеґент ілюстрував свій, дуже совісно підготований, виклад численними ілюстраціями пояснюючи на них методи та засоби футуризму.

Публики могло би було бути більше.

МЕДИЦИНА І МОРАЛЬ.

В цьогорічному циклі Академічних Вечорів у неділю 27. січня ц. р. в салі Української Бесіди в год. 6. вечором д-р М. Дзерович виголосив відчит під згаданим наголовком, в якому прелеґент зясував відношення медицини до моралі. Ствердив, що медицина 19. століття всеціло підпала під вплив матеріялізму та тому почала розкладатися наслідком надмірної спеціялізації. Опісля прелеґент перейшов до нових напрямків у медицині, які вже трактують людину як цілість, присвячуючи пильну увагу не лише організмові, але теж людській душі. Крім того прелеґент зясував цілу низку актуальних справ, які стоять на межі медицини й моралі, та належно освітлив їх з католицького становища І так була мова про зігнання плоду, стерилізацію, вбивання хорих „з милосердя" і б. ін. Виклад зачіпив ще багато інших цікавих справ, та розбудив живе заінтересування серед численних слухачів.

РІДНА ШКОЛА БУДУЄ ОСНОВИ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ МАЙБУТНОСТИ!

НОВИНКИ

— **З нагоди літературної нагороди „Т-ва письменників і журналістів"** відбудеться 31. ц. м. в четвер год. 6 веч. у салі „Бесіди" відчит члена жюрі М. Матієва-Мельника про нашу літературу у минулому році. Відчит попередить вступне слово голови Т-ва Р. Купчинського і предсідника жюрі проф. В. Сімовича. У дискусії заберуть слово ще інші члени жюрі.

— **В сімнацяту річницю бою під Крутами** відправиться у вівторок, 29. ц. м. в архикатедральному храмі св. Юра у Львові поминальне богослужения за полеглих героїв. Початок в 7 год. веч.

— **Становище і значіння української мови.** На таку тему відбудеться 1. лютого ц. р. в салі Укр. Наук. Інституту в Берліні виклад (в німецькій мові) проф. унів. д-ра К. Г. Маєра, директора славянського інституту в Мінстері.

— **„Український лікар скаржить „Просвіту".** Як зачуваємо, повищий наголовок, під яким два дні тому появився у нас звіт із судової салі про одну розправу, викликав у колах українських лікарів деякі застереження. Очевидно, що всякі сумніви, начеби ми таким наголовком бажали вразити взагалі український лікарський стан, позбавлені якихнебудь сутніх підстав. Але саме тому, що вже ті застереження і сумніви свідчать, як українські лікарі у своїй масі дорожать своїм добрим громадським іменем, — уважаємо за відповідне прилюдно спростувати, що наголовок згаданого звіту (не кажучи вже про зміст цього останнього!) торкався виключно особи одиниці та був позбавлений всякої навіть найменшої тенденції проти українських лікарів. Ми надто добре тямимо цілу низку імен лікарів, великих українських громадян, щоби дозволяли собі на якісь такі колючки: Сергій Подолинський, Луценко, Липа, Мод. Левицький, Е. Лукасевич, В. Піснячевський, Матюшенко, Любинський та ін. — це імена лікарів-наддніпрянців, нерозривно звязані з українською новітньою історією, таксамо, як імена лікарів галичан Озаркевича, Коса, Курівця, Яновича, Яр. Окуневського, Т. Бурачинського чи М. Панчишина... Надто добре знаємо теж, що Українське Лікарське Товариство, на чолі якого стояли і стоять одиниці активно заанґажовані у громадській роботі, — дбає не лише за оборону інтересів свого стану і його організацію, але й за активізацію укр. лікарів як гром. чинника. З другого боку ясно, що все це не торкається вимкових одиничних випадків, які трапляються в усіх істнуючих станах, та які можемо, ба — навіть маємо обовязок осуджувати.

— **Неважні 30-сотикові почтові марки.** З днем 1. лютого стягають із обігу 30-сотикові почтові марки червоного коліру з державним гербом. Почтові посилки, оплачені тими марками вважатимуть від 1. лютого неоплаченими. До 31. березня всі уряди й почтові агенції будуть виміновувати стягнені 30-сотикові марки, які є в обігу. Виміна не буде негайна. Хто зложить марки дістане поквітування, на основі якого до місяця видадуть обігові марки рівної вартости.

— **Емеритуру виплатять 1. лютого.** Емерити виїмково платню за лютий дістануть цим разом у пятницю 1. лютого. Скарбова палата приготовила все, щоб емерити гроші дістали в пятницю, бо з огляду на суботнє свято та неділю виплатилиб їм платні щойно в понеділок 4. лютого.

— **Осторога перед торговцями людським товаром.** Комітет боротьби з торговлею людським товаром звернув увагу на те, що жертвами торговців падуть переважно еміґрантки з Польщі. Видано спеціяльні летючки з осторогою, які роздають при віздах еміґраційних транспортів на залізничих двірцях і т. п.

— **Нові поклади земного воску.** Між селами Михновичі і Бистра турчанського повіту відкрили нові зложа земного воску. Досліди веде інж. Лозанський з Борислава.

— **Про буревій над Перемищиною,** що шалів у ночі з пятниці на суботу минулого тижня, повідомляють: Крім знищення телеграфічних проводів вітер зірвав бляшені дахи з багатьох домів. М. і. здерло дах з поверхового дому при вул. Чарнецького в Перемишлі. На стації Бакончиці під містом вітер здер дахи з трьох залізничих вагонів і кинув далеко на околичні поля. На дорозі з Трійчиць до Перемишля вітер ухопив сани і кинув з конем і двома пасажирами в рів. Багато телеграфічних стовпів опинилось на землі. Буревій успокоївся аж в суботу вечором.

— **Львівська хроніка.** В неділю вечором при вул. Кохановського ч. 9. Маля Форет, 26-літня дружина аґента радієвих фірм Якова Форет вистрілом з револьверу у серце намагалась скінчити самогубством. Тяжко ранену відвезла рятункова каретка до шпиталю. Причина самогубства нерв. розстрій. — Суд розглядав справу службовців „Центральної Агенції" із вул. Куркової 33, яка при помочі оголошень натягала людей на грошеві суми. Засудили Гандлера на рік вязниці, Грохольського на 6 місяців, Шиндловського на 3 тижні з припиненням.

— **Арештували директора ґімназії.** З наказу прокураторії арештовано Степана Клепу, директора приватної ґімназії ім. Ронталера у Варшаві. Ґімназія є офіціяльно власністю жінки арештованого, який був тільки директором школи. Він не виплачував учителям повних пенсій, зарвавши їх на суму 40 тисяч зол. Викрила це ревізія канцелярійних книг. Більшість зарваних грошей повстала з потручень від учительських пенсій на суспільну обезпечальню і на доходовий податок, яких він не платив куди слід.

— **Волинська хроніка.** У Катербурзі згинув у млині Матвій Іванюк, що прнвіз молоти збіже і дістався під трансмісійний пас. — В Кремянці невідомі людці знищили таблицю лікаря др. В. Каюхута з українським написом.

— **Залізнича катастро в Сиевідську,** що склалася 26. ц. м. потягла за собою 23 жертви людьми, з цього 16 пасажирів і 7 залізничників. Слідча комісія ствердила, що причиною катастрофи був буревій, який переходив хвилями в ураґан і шалів цілу ніч. В околиці позривав дахи, комини, поперевертав плоти, дерева, стовпи, а крізь снігову заметіль було видко ледви на кілька кроків. Машиніст потягу, що надїхав зі Сколього, каже, що не бачив здалека знаку „стій", а коли його побачив, було вже запізно. Всі зусилля здержати потяг були даремні і катастрофи не далось оминути. Матеріяльні шкоди великі, бо крім знищення шістьох ваґонів і паровозів державний скарб мусить заплатити відшкодування раненим і потовченим.

— **За удеремнення фестину.** Аґ. Всхуд повідомляє: „В окружному суді в Бережанах відбулася розправа проти Ол. Гнатюка, Ів. Кравчука, Павла Ґенсіцького, Ів. Біласевича й Ів. Казьмирчука (всі з Мечишова біля Бережан), обвинувачених, що в Мечищеві підчас фестину напали на стшельців, які забавлялися, грозили їм побиттям, а музикам, що розібють інструменти та силували учасників фестину не брати участи в фестині. Суд засудив усіх на кару арешту по 4 місяці з умовним припиненням кари на пять літ".

— **Краева хроніка.** У Поточиськах пов. Станиславів застрайкувало 250 робітників у цукрових плянтаціях, яким дирекція обнизила платні на 20 проц. — В Жовтанцях пов. Жовква 18-літній Станислав Миць, посварившись зі своїм шваґром Карлом Скшишевським, побив його сокирою по голові, ранячи його тяжко. Скшишевського в безнадійному стані відставили до львівського шпиталю.

— **Тайні горальні.** В Щуровичах пов. Броди в домі Болеслава Бжезіцького відкрила скарбова контроля тайну горільню. Крім повного апарату до фабрикації горілки сконфісковано бодню з 50 літрами затиру і кілька літрів готового самогону. Зліквідовано теж тайну горільню в мешканнях Василя Дзюби й Антона Олячевського у Фільварках пов. Золочів.

— **Фальшівники монет.** В Мужиловичах пов. Яворів арештовано німця Йогана Ґрубера, що фабрикував 1, 2, 5 і 10-золотові монети. Ревізія в його мешканні викрила багато фабрикатів, куснї цини, олова, міди, гіпсу, ґрафіту і готового стопу, вживаного до виробу фальшивих монет. Дальші доходження виказали, що Ґрубер мав спільників, а це Йос. Єремія зі Скла і Генрика Ґарнцара з Мужилович. В мешканні Єремія знайдено теж ріжні річи, що свідчили про його вину, наслідком чого Єремія арештовано. Третій спільник Г. Ґарнцар служить при війську в Перемишлі.

— **Ялинка в Кремянці.** Союз Українок у Кремянці влаштував 20. ц. м., як що року, ялинку для бідних дітей. На свято зібралося коло 300 українських дітей, що пережили радісний вечір. Всі діти дістали традиційні дарунки, які роздавав їм дід Мороз.

— **Страйки в Польщі.** За обчисленнями головного статистичного уряду в третьому кварталі м. р. занотовано в Польщі 263 страйки, що охопили 1885 заведень праці і 73.211 страйкарів. Із загального числа 190 страйків повстало у звязку винагородою за праці, з того виграло справу 176 страйків.

— **Штаби золота впали в море.** Серед таємних обставин пропали штаби золота, які перевозив англійський літак з Парижа до Льондону. Прибувши до Есеке, пільот ствердив, що цілий вантаж щез. На його думку це могло статися так, що при нахиленні літака наслідком бурі штаби золота впали в море. Вони представляли вартість 6.000 фунтів штерлінґів.

— **Фотографії затьми місяця.** Париська астрономічна обсерваторія подає до відома, що затьму місяця в суботу, 19. ц. м. фотографувало з успіхом триста астрономів світа. Фотографії будуть зібрані і порівнані, даючи повний образ перший раз від часу досліджування цього явища.

— **Ріжні вістки.** При виборах до турецького парляменту урядова партія поставила 50 кандидаток. — Бельгійський уряд рішив підвищити податок на 20 прц. для нежонатих і на 10 прц. для бездітних родин. — Французький консулят у Саарі видав досі 8019 особам візу на вїзд до Франції. — В околиці Мадрида зорганізували концентраційний табор для жебраків; буде там місце на 1500 людей. — У Парижі помер відомий російський журналіст Мирон Миронов, основник тижневика „Ілюстрована Росія". — На автомобілевих міжнародніх перегонах у Монте Карльо виграли французи Ляє і Катрсу. — У Німеччині взяло мин. року шлюб 630.926 осіб; попереднього 509.403. — Єдиний син Вільгельма II, що став расістом, Авґуст Вільгельм, їде з відчитами про Німеччину до Будапешту; туди запрохала його німецька кольонія. — На Охотськім Морі лютує від кількох днів буревій. Багато кораблів у небезпеці. На поміч виїхали три кораблі.

— **Справлення помилки.** У вчорашньому числі „Діла" в малім фейлетоні Тиберія Горобця п. н. „Дужання в клітці" вкралася прикра помилка, бо в цитаті поезії Некрасова видрукували „метала, металі", замісць „мешала, мешалі". Повний текст цієї поезії такий: Мне борба мешала бить постом, Песні мне мешалі бить борцом!..

З дороги життя.

Мясниці перед 70-ма роками.

В 1865. р. були у Львові гучні й живі мясниці. В салі Скарбка крім балів, відбувалися щосереди редути; в салі Народнього Дому відбулися три військові балі (для официрів) та два українські дня 2. лютого на дохід вбогої шкільної молоді, а дня 16. лютого в користь театрального фонду.

Салю „Народнього Дому" вперше вжили на цю ціль. Прибрали її декораціями й драперіями, образами й цвітами та освітлено 200 газовими полуменями. Салю злучено з кімнатами „Бесіди", а музей „Народнього Дому" перемінено на будуари, буфети й їдальні. На першому балі спеціяльно вивчені пари гуляли „козака"; в часі перерви опівночі хор співав улюблені пісні. До танців приґравала музика під проводом славного на той час Ляйбольда.

Баль зачинався в 8. год. вечором і вдався прегарно. Танці розпочалися коломийкою, опісля йшли: мазур, кадриль, полька і ін. Продукція козака випала величаво і подобалася загально. Гостей було понад 300 осіб. Між гістьми був намісник Павмґартен, чимало достойників-урядовців, професори університету з рідними, які брали живу участь у забаві. Дохід, коли відчислили видатки на музику і прибрання салі дав 136 ґульденів і 13 кр. Погода не дописала, тому багато родин з околиць Львова не приїхало.

Ще краще заповідався другий баль. Заздалегідь розпродали понад 300 білетів вступу. Слава першого балю понеслася по всій країні. „Слово" в кожному майже числі хвалило перший баль, а заохочувало до другого, особливо з огляду на таку ціль, як жива й модна тоді справа театру.

І справді другий баль перейшов усякі сподівання. Гостей звилось около 600 осіб, себто вдвоє більше, як на першому. Та велика участь гостей була свідоцтвом для сучасних, що публично-товариське життя зростає. Цілу ніч прогуляли з темпераментом і великою вправою. За прийнятим звичаєм орхестра заграла на початку польонеза, та танці розпочалися щойно коломийкою. Опісля гуляли вальса, кадриля, козака, польку, мазура і знов у тому самому порядку з тим, що коломийку гуляли чотири рази. Жіноцтва було багато, а все вбране зі смаком, пристойно і невимушено. Мужеська молодь просто кипіла. Дохід з балю скріпив театральний фонд сумою 243 ґульд. 92 кр.

Ось так проводили наші діди мясниці в 1865. р.

Від того часу багато змінилось. Тепер, коли у Львові заповіджені на один день три вечерниці одночасно, всі салі можуть тріщати. А можна уявити собі, як виглядатиме 9. лютого баль такого Товариства як письменників і журналістів! Товариство замовило навмисне салю на Японській вулиці поруч „Біблосу", щоб другий цілий дім був вільний для гостей, що не поміститься на салі. Решта може танцювати на Японській площі, як у „країні сходячого сонця".

Тиберій Горобець.

Із судової салі.

ПРИСУД У ПОЛІТИЧНОМУ ПРОЦЕСІ В ЧОРТКОВІ.

Як ми вже повідомляли у 17. ч. „Діла" з дня 23. січня, відбулася в днях 25. і 26. січня ц. р. перед судом присяглих в Чорткові розправа проти Тараса Чеховського з Білої коло Чорткова, Івана Ляндяка з Цаповець, Корнеля Шевчука зі Старої Ягольниці (б. учеників прив. української ґімназії в Чорткові), купецького практиканта Степана Куфля з Білої та рільників Теодора Куцюлима і Петра Хруставки зі Старої Ягольниці.

Акт обвинувачення закидав усім підсудним переховування і поширювання нелеґальної літератури ОУН, отже приналежність до згаданої орґанізації.

По переведеній розправі судді присяглі заперечили питання в напрямі злочину з арт. 97 §. 1 к. к., зате затвердили питання в напрямі злочину з арт. 155 §. 1 і 2 к. к.

На підставі вердикту суддів присяглих трибунал засудив **Тараса Чеховського,** як малолітного, **на безречинцеву висилку до дому поправи, Івана Ляндака, Корнеля Шевчука, Степана Куфля і Теодора Куцюлима на один і пів року, а Петра Хруставку на один рік вязниці.** Всім підсудним вчислили до кари слідчий арешт.

Трибуналові проводив през. суду Тертіль, вотували судді Стошек і Благута, обвинувачував підпрок. Валявський, боронили адвокати д-р Володимир Електорович і д-р Михайло Росляк з Чорткова.

ЗА ОУН.

Перед судом присяжних у Львові стали шлюсар Михайло Бобко і тесля Григ. Горбаль, оба з Городка Яг., обвинувачені за належання до ОУН і розкидання летючок у звязку з річницею страчення Павла Голоада і Якова Гриціляка, засуджених на смерть наглим судом у Тернополі.

Присуд.

Трибунал засудив підс. Бобка на 3 роки вязниці, Горбаля на 2 роки вязниці зачисливши їм слідчий арешт. Обор. д-р С. Біляк зголосив касацію.

Дописи.

ТУРКА н/С.

Депутація з Турчанщини в апостольського адміністратора о. д-ра В. Масцюха в Сяноці. На Йорданське Свято до Сянока виїхала з нашого повіту 12-членна депутація і просила апостольського адміністратора принняти під свою юрисдикцію турчанський повіт. Делеґації проводив адв. д-р Сохоцький, який перед 10 роками виступив з гр.-кат Церкви і перейшов на православіє та ще за життя своєї жінки звінчався з другою. Під проводом згаданого православного адвоката їхали: шваґер д-ра М. Сохоцького В. Куцій, 4 старики-москвофіли з Турки і 6 селян з Яворини, які в дні 29. серпня м. р. в Яблінці Нижній, де є православна парохія, оваційно витали православного архимандрита, котрий приїхав тоді зі Львова на візитацію тої парохії! Слід додати що згаданої „депутації" й хто не делеґував і делеґати дістали майже вільні залізничі білети, бо замісць 23 зол. заплатили за білети всього 6 зол., ба, навіть дістали дієти! Ось з якими то католицькими почуваннями і серед яких обставин явилася делеґація з Турчанщини в апостолького адміністратора.

СПОРТ.

ЛЕЩЕТАРСТВО.

ЛЕЩЕТАРСЬКІ ЗМАГАННЯ ЗА МИСТЕЦТВО ЛЬВІВСЬКОЇ ОКРУГИ У БІГУ НА 18 км.

МУЩИНИ:

1) Бучацький (УССК) час 1,47'52". 2) Рибачек, К. Л. К. — 1,49'07", 3) Сливко, (Черник) — 1,51'58", 4) Марушак, (УССК) — 1,53'07". 5) Соколовський. (УССК) — 1,54'37", 6) Бей (Плай) — 1,55'39", 7) Палюх, (К. Л. К.) — 1,56'32; 8) Сенчина, (К. Л. К.) — 1,56'44", 9) Добрянський, (Плай) 1,57'14", 10) Павлюк, (Черник) 1,59'03". Стартувало 20 змагунів; 4 змагуни бігу не скінчили.

БІГ ЖІНОК НА 8 км.

1) Рожанківська, (К. Л. К.) 1,00'55", 2) Рогожа, (Стріла) 1,03'32", 3) Шухевич (Стріла) 1,06'02", 4) Маковей, (К. Л. К.) 1,06'09". Стартувало 7 і всі біг скінчили.

БІГ ЮНІОРІВ НА 8 км.

1) Залізняк, (Плай) —,54'30", 2) Славецький, (К. Л. К.) —,5?'28", 3) Орлик І., (Богун) —,56', 4) Шумило, (Черник) 1,01'35". Стартувало 10 змагунів юніорів і всі біг скінчили, при чому один здискваліфікований.

„ЗИМОВІ ЗАПОРІЖСЬКІ ІГРИЩА" У СЛАВСЬКУ.

1) Карпатський Лещетарський Клюб подає до відома, що у днях від 10-го до 17-го лютого ц. р. організуватиме на доручення У. С. К. І. Зимові Запорізькі ігрища у Славську.

2) Видїл К. Л. К. взиває всіх членів-змагунів, зголошених до Запорізьких Ігрищ, щоб явилися у вівторок 29. ц. м. в год. 19-тій в домівці Клюбу. Обговорені будуть справи, які торкаються підготовки змагунів та їх старту на ігрищах.

3) К. Л. К. повідомляє, що дня 3. II. ц. р. відбудеться у Славську традиційний зїздовий біг з Ільзи.

4) Видїл К. Л. К., замість вінця у дні 19. ц. м. на поминках у честь бл. п. Кифяка, задеклярував 10 зол. на будову нагробника на могилі бл. п. Кифяка.

5) К. Л. К. спростовує, що п. М. Рогожа стартувала на лещетарських змаганнях 20. ц. м. як член К. Л. К., а не як член С. Т. „Стріла".

Видїл К. Л. К.

ЗВІДОМЛЕННЯ

зі збіркової акції викупна „Українського Городу" у Львові в 1934 році.

ВИКАЗ VII.

Зложили в зол.: о. Сваричевський М., Залісе 2, Слупський, Ковюшки Сем. 2.10, Струкова О., Княжополе 0.50, Сирота М., Опарівка 2, д-р Савочка С., Пістинь 5, д-р Сосєвицький Т., Старий Самбір 5, о. Стеславський К., Рісна Руська 2 ам. дол., Сімків Д., Калуш 2, Свищ М., Східниця 0.25, Севета С., Пйотрків 0.50, мґ. Стецура В., Краків 2, Субтельний М., Терпилівка 1, Сасик Ю., Борислав 5, Слюсарчук А., Станиславів 1, Скочиляс П., Сікорж 1, д-р Строніцький А., Ходорів 5, Сокаль О., Луцьк 10, Савчин М., Поздяч 1, Савосько І., Скалмежице 0.50, ігумення Слободян Віра, Львів 3, Саладякова Ю., Камінка 1, Стевчак П., Брошнів 1, Сохацький Г., Дэвиняч 1, Стецкевич М., Львів 2, Славіцький В., Княже 0.50, інж. Свірський І., Львів 2.50, Стебновський Я., Львів 5, СКУД, Львів 10, Савяк В., Львів 2.50, о. Сосєвицький Т., Тудорів 2, Союз Українського Сокільства за кордоном 73.83, Сокіл Струтин Нижний 1.20, Сокіл Блюдники 5, Сокіл Бабинці 3.80, Сокіл Сколе 5, Сокіл Сукіль 5, Сокіл Богородчани 15, Сокіл Фрага 10, Сокіл Петрів 5, Сокіл Єзупіль 2, Сокіл Любша 2, Сокіл Уличко 5, Сокіл Підпечари 10, Сокіл Новосілки Ліски 2, Сокіл Комарно 45.85, Сокіл Оглядів 5, Сокіл Біливці 5, Сокіл Містки 11.20, Сокіл Тяжів 10, Сокіл Тисьменичани 10, Сокіл Лубянки Низ. 8, Сокіл Руснлів 0.50, Сокіл Травотолок 2, Сокіл Перевтичі 14.40, Сокіл Гуменець 2, Сокіл Грибовичі Вел. 5, Сокіл Почапи 2, Сокіл Крушельниця 5, Сокіл Ямниця 10, Сокіл Вербів 10, Сокіл Угринів 10, Сокіл Перемишль 2, Сокіл Черніхів 1.50, Сокіл Чесанів 9, Сокіл Олесько 10, Сокіл Жовтанці 10, Сокіл Глиняни 10, Сокіл Коломия 45, інж. Тищенко С., Здолбунів 5, Туркевич О., Буськ 1, о. Тимчишин Е., Конюшки Кор. 1, Тхір К., Мшана 2, Татарська А., Вигрів 2, Тріль М., Львів 1, Устіянович В., Головецько 4, „Учительська Громада", 5.50, Уряд парохіяльний, Постолів 1, Уряд парохіяльний, Велесків 2, Уряд парохіяльний, Озірна 1, Українське Лікарське Товариство, Львів 27.50, Українська Щадниця, Тустановичі 5, Українська Загальна Енцикльопедія, Коломия 10, Український Кооп. Банк, Устрики Дол. 25, Український Кооп. Банк, Володимир Вол. 15, Український Кооп. Банк „Поміч", Теребовля 10, Український Спортовий Союз, Львів 25.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Іван Крипякевич: МиХАЙЛО ГРУШЕВСЬКИЙ — життя і діяльність. 16 ілюстрацій. Львів, 1935, Видання Т-ва „Просвіта". Стор. 63. Форм. 16-о.

о. Ісидор Луб ЧСВВ: ЛАВРІВСЬКИЙ ПОМЯНИК XVII—XIX ВВ. Жовква, 1934. Стор. 8. Форм. 8-о.

ЖУРНАЛИ:

PŁOMYK, tygodnik, dla dzieci i młodzieży. Warszawa, 28. stycznia 1934. № 21. P. XIX.

PŁOMYCZEK, tygodnik dla młodszych dzieci. Warszawa 28. stycznia 1934. № 21. P. 19.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича: Болехів:

29. I „Ой не ходи Грицю" (стара постановка).

30. I. „Спадкоємець".

Великий Міський Театр.

Вівторок, 29. I. год. 7·30 веч. „Міщанин шляхтичем"

Середа, 30. I. год. 7·30 веч. „Міщанин шляхтичем".

Театр Ріжнородностей.

Вівторок, 29. I. год. 7·30 веч. „Мій коханий дурнику".

Середа, 30. I. год. 7·30 веч. „Нічні лети".

Кіна.

АДРІЯ: „Людина - мавпа" та додатки.
АПОЛЬО: „Її шампанська ніч".
АТЛЯНТИК: „Пан без мешкання".
ВАНДА: „Острів проклятих душ" і „Риск життя".
ГРАЖИНА: „Чи Люцина то дівчина" і „Змагання у боксі" Бір проти Карнера).
КАСІНО: „Світ сміється" (совітська комедія).
КОЛІСЕЙ: „Любов початкуючих" і ревія „Фукс жениться".
КОПЕРНИК: „Родина Ротшильдів" і „Червоний чепець".
МАРУСЕНЬКА: „Родина Ротшильдів" і ревія.
МІРАЖ: „Алля у країні чарів" і карнавал для дітей.
МУЗА: „Жінка Орхідея", „Кохання без слів".
ПАЛЯС: „Циганські мельодії".
ПАН: „Марш часу", „Що мій муж робить у ночі".
ПАСАЖ: „Демон золота".
РАЙ: „Радісна година", Мікі-Маус.
СВІТ: „Нуждарі" і „Париж в огні" (дві серії разом).
СОНЦЕ: „Мата Гарі" і ревія.
СТИЛЬОВЕ: „Вкрали людину" і ревія зі Стефою Стадниківною.
УТІХА: „Рука месника" та ревія.
ХИМЕРА: „Котячий пазур".

Закордонне радіо.

Вівторок, 29. січня 1935.

Братислава (298,8) 19·55 Хор студентів, **Кошиці** (259,1) 18·00 Для Закарпаття, **Прага** (470,2) 12·35 Радіоконцерт. **Париж** (1648) 13·50 Музика, 21·45 Веч. музики, пісні і поезії, **Білгород** (437,3) 20·00 Камеральний концерт, **Рига** (514,6) 20·00 Концерт, **Кенігсвустергаузен** (1571) 17·50 Арії, баляди і пісні, **Ляйпціг** (382,2) 13·10 Популярна музика, **Будапешт** (550,5) 17·30 Сальонова музика, **Міляно** (368,6) 21·00 Опера, **Рим** (420,8) 17·10 Легка музика.

Середа, 30. січня 1934.

Братислава (298,8) 17·10 Камер. муз., 20·05 Симф. концерт, **Кошиці** (259,1) 17·05 Для Закарпаття, **Прага** (470,2) 11·05, 15·55, 20·00 концерт, **Париж** (1648) 21·00 Муз. вечір, **Білгород** (437,3) 13·15, 16·30 Спів, **Берлін** (356,7) 16·00 Вес. пополудне, 20·10 Вок. дуети, 22·35 Симфонія ч. 5. Брікнера, **Кенігсвустергаузен** (1571) 18·00 Пісні, 20·10 Сучасна форт. музика, **Мінхен** (405,4) 13·25 Пісоньки, 14·20 Солісти, **Будапешт** (550,5) 12·05 Циг. музика, 13·00 Сальон. муз., 17·30 Спів, **Міляно** (368,6) 11·30 Тріо, **Рим** (420,8) 20·45 Концерт.

Львівське радіо.

Вівторок, 29. січня 1935.

6·45 Ранішня авдиція, 7·50, 22·00 Рекламовий концерт, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорольогічні вісти 12·05 Огляд преси, 12·10, 13·05 Концерт, 12·45 Пригоди Михайлика з зоольогічного городу, 13·00 Полудневий денник, 15·30 вісти про експорт, 15·35 Біржа, 15·45 Скринька П. К. О. 17·00 Концерт (сонати Бетовена), 17·25 Суспільна гутірка, 17·35 Латвійська музика, 17·50 Почтова технічна скринька, 18·00 Артистичне і культурне життя, сільва реруж, 18·15 Концерт, 18·45 Чи письменник може жити з літератури, 19·00 Скрипці, 19·10 Актуальна гутірка, 19·30 Джезбенд, 19·45 Програма на черговий день, 19·50 Спортові вісти, 20·00 Популярний концерт, 20·45 Вечірний денник, 20·55 Як працюємо у Польщі, 21·00 Музичний коктейль, 22·45 Грамофонові плити, 23·00 Комунікати, 23·05 Танкова музика.

Середа, 30. січня 1934.

6·45 Ранішня авд., 7·50, 22·00 Реклям. концерт, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорольогічні вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Популярна й легка муз. з гр. пл., 13·00 Полудн. денник, 13·05 Нар. танки з гр. пл., 15·30 Експорт, 15·35 Біржа, 15·52 Пять хв. вітру від моря, 16·00 Італійські настрої — концерт, 16·45 Для ст. дітей: Хвилина питань, 17·00 Пісні Шуберта (Тромпчинська), 17·25 Діти домагаються помочі, 17·35 Сальон. музика з гр. пл., 17·50 Спорт. порадник, 18·00 Наука стенографії, 18·12 Культ. і мист. життя, Сільва реруж, 18·15 Брамс: форт. тріо ц-дур оп. 87, 18·45 Актуальні питання в самоврядуванні, 19·00 Нар. пісоньки з гр. пл., 19·20 Гутірка, 19·30 Шуман: Манфред — увертюра з гр. пл., 19·50, 19·56 Спорт. вістки, 20·00 Орхестра співилася, вес. муз. авд., 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Шопенівський концерт, 21·30 Літ. хвилини (лет. поезія Меч. Лісевича), 21·40 Спів, 22·15, 23·05 Танк. муз.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·36·50 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·10, Париж 34·93, Берлін 212·15, Цюріх 171·45, Голяндія 358·40, Прага 22·12, Італія 45·28, Нюйорк кабель 5·40·50, Нюйорк чеки 5·40·25.

Золото: Доляри 8·910—8·930, Франки фр. 34·30—34·60 Дукати 81·50—82·00, Корони 36·20—36·50, Рублі 45·50—46·30.

Срібло: Корони 0·32, Рублі 1·25, Фльорени 0·07—0·08.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 28. січня ц. р. з приводу знижкової тенденції цін на масло не ставить. Кооперативам платив за:

		льоко Львів.
1 л.	молока	0·15 „
1 л.	сметани	0·60 „
1 к.	яєць	4·10 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 25 сот.

Тенденція на масло знижкова, на молоко і сметану слаба, на яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 25. січня ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомисарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Молоді кури	I. кл.	за 1 кг.	0·95 зол
Старі „	„	„	0·80 „
Качки	„	„	1·00 „
Індики	„	„	0·90 „
Індички	„	„	1·00 „
Підгодов. гуси	„	„	0·90 „
Пинтарки	„	„	1·10 „

Птицю приймає в скількости визначеного приділу для кожного доставця.

ОПОВІСТКИ.

Великі Вечерниці Союзу Укр. Купців і Промисловців, дня 2. лютого 1935 р. в год. 21. вечором в салях „Молодої Громади" і каварні „Уніон" в „Нар. Гостинниці", Львів, ул. Костюшка 1. Запрошення в Союзі „У. К. і Пр", Ринок 10/II. між 11—12 впол. 907

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ЗЕЦЕРА самостійного машиніста прийму зараз. Зголошення до адм. „Діла" під „Зецер". 913

ДВА покої, кухня комфорт, зараз до винайму. Інформації: телефон 28-70. 909 1-2

ДЕШЕВО ПРОДАМ: фільварок 18-морговий у границях міста Механічні варстати з відлявнею заліза і столярнею. Відомість: адвокат Карпф — Чортків. 906

КОНІ, бричка, упряж продасть дешево — Малиновська, Львів 14. кольонія. 914

ДІМ, сад. пасіку, продасть негайно, Малиновська, Львів 14. кольонія. 914 а

АДВОКАТ прийме початкуючого спосібного апліканта на практику. Зголошення з поданням умовин до адміністрації „Діла" під „Округ". 915 1—2